

ujedinenje železničarjev Hrvatov in Srbov v Dalmaciji, Bosni in Hercegovini in Srbiji z nami Slovenci. Tako je nastala iz majhnega roja, velika stanovska armada, ki bo de lahko zastopala težnje železničarskega stanu in hranila njegovo pravico. Politiki ne bodo odločevali v bodoče o usodi železničarjev, ampak železničar sami.

Tovariš Žekar govori o tesnem združenju našega železničarja s svojim narodom. Zgodovina našega železničarja je obenem del zgodovine našega naroda.

Podaj nam žalostno sliko trpljenja našega naroda od one zgodovinske dobe, ko smo prišli pod nadoblast Bavarcev, Frankov, ko je padel Ludevit Posavski v boju za svobodo Jugoslovancov v prvi polovici 9. stoletja. Z njegovim padcem pričela se je ona dolga veriga trpljenja našega naroda, ki je našla zaključek šele preteklo jesen. Težko je obupati žalostne spomine, ko je tujec vdrl v našo, tedaj še pristo zemljo, so bavarski in francoski mogotci delili zemljo našega kmeta svojim vazalom, ko je opletal valptov bič pleča našemu človeku, ko se je zahotelo grajskemu gospodu po lepi nevesti našega seljaka, da jo je s silo ugrabil in odvedel v mogočni grad. Če si trenil pri tem z očesom, vrgli so te v ječo, kjer si poginil žalostne smrti. In našemu človeku klonila je glava bolj in bolj, padel mu je pogum, je postajal vedno večji suženj na duši in telesu. To je ona žalostna povest neizmerne trpljenja pod jarmom Teutonov, Bavarcev, Frankov, Habsburžanov. Pač težko je verjeti, če vam pripovedujem, da smo nasledniki onih Slovencev, ki so bivali nekdanje združeni za Karpati ujedineni že tedaj v demokratski državi. Da smo Jugoslovani prekoračili, ker nam je bila domovina premajhna, prelaze Karpatov in si priborili ozemlje daleč proti jugu do Jadranskega, Egejskega in do Marmorskega morja. Da se je pred nami tresel sam Carigrad, kojega bi bili tudi zavzeli, če bi ga ne bil branil izkušeni vojskovođa cesarja Justinijana Belizar. Bili smo strah Langobardov, Frankov, Bavarcev, posedali smo zapadno Ogrsko, Štajersko, Kranjsko, Koroško, velik del Primorske, zapadno Tirolsko, jugovzhodno Salzburško, južne Gorenje in Dolenje Avstrijsko. To smo bili nekdanje, to je naša slavna zgodovina, in kako nas je našla jesen preteklega leta? Bili smo že nekdanje ujedineni Srbi, Hrvati in Slovenci, govorili smo isti jezik. Ali Ogri, Madžari zabili so klin med nas Slovence in med brate Srbe in Hrvate. Srbi so se ohranili, ohranili so svojo zdravo kri, ohranili so svoj ponos, svojo moč, nam so pa Tevtoni, Habsburžani zastrupljali kri dolgo, dolgo vrsto let, zajedali so se v naše meso, pili so našo kri. Kaj čuda, če je prišlo tedaj do onih žalostnih pojavov iz zadnjih dni, ko se je hujskalo na celi črti proti redu, proti ustroju, obstanku naše domovine, če se je vpilo na javnih shodih „živela socijalistična republika“, če se je dokaj časa svetlikal napis v Zagorju ob Savi „Živela bodoča republika“. Ko se je ščuvalo naše vojake, ki so odhajali na Koroško, naj pomečejo puške v koruzo, plul je sem od Celovca letalec in metal listke med vrste naših borilcev. Bili so seveda polni laži, tisk učiteljske tiskarne v Ljubljani, podpisani od nekega četovodje vojaškega sveta v Ljubljani. Nadeli smo se pač, da je vse le zgolj lumparija in laž, samo v glavo nam ni šlo, zakaj ti koroški krvoloki pozdravljajo v teh letakih ravno socijalne demokrate. Zakaj jim leže ravno ti tako pri srcu?

Tukaj, kjer zdaj zborujemo in ne daleč od tod, razšli smo se Jugoslovani sredi petega stoletja. Srbi in Hrvati na jug, mi Slovenci ostali smo deloma tukaj, deloma smo prodirali na zapad. Nastale so od onega časa le navidezne razlike med nami. Ni čuda, saj zato so s tako vnemo skrbeli Obri, Madžari, Franki, Habsburžani. Kupa našega trpljenja bila je v jeseni do vrha polna. Iskrica naše nekdanje svobode, je tlela pod pepelom skoz tisoč let, da zaneti nekoč grozen požar. Začelo je pokati tam nekje na jugu v jesenskih dneh, počile so zvezi in sesulo se je v prah,

kar je bilo gnilega, trhlega in nam je zasijalo solnce svobode, sreče v svobodni domovini ujedinenega naroda. Po več kot tisočletnem trpljenju, potovanju vrnilo smo se vsi zopet domov in v bratskem objemu je zopet ležal Slovenec, Srb, Hrvat. Narod, tebe se oklepajo tesno vsi stanovi, domovina, v tvoje naročje hitimo, prvi v tej tekmi mi železničarji! Ne poznamo brezdomovincev, poznamo le tebe, tovariš Jugoslovani in tebe domovina Jugoslavija. Razvili smo prapor, mogočno plapolaj, na kojem se svetlika napis: „**Tovariš, narod, domovina**“. In smelo trdim danes: domovina, to smo mi stanovi in narod je domovina. Na strokovni in na narodni podlagi strnili smo svoje vrste, da ščitimo domovino — tebe in sebe. In kadar bodo storili to tudi drugi stanovi, tedaj bo premagan notranji in zunanji sovražnik, tedaj najdeš tudi ti tovariš Tržačan, pot na svojo rodno grudo. Tedaj bo završala zmagoslavna pesem daleč tam od Gosposvetskega polja, daleč tja do Soluna, koje zvoke bo čul tudi, naj si je zmagoslavni Pariz, ošabni Berlin, ponosni Carigrad, pa če se tudi imenuje — Rim.

Tovariš Roglič govori o mednarodnosti. Krivo se tolmači ta pojem. Naš nasprotniki povdarjajo internacijo in bi radi tujerodce spravili na boljša mesta. Posledica je, da tam, kjer tujec sledi, ne more domač človek do kruha. Nemec bi se razpasel na našem ozemlju, kakor se je zgodilo v pretekli dobi, tebi domačin, pa naj ne ostanejo niti drobtine, ki padajo raz njegovo mizo. Najprej kruha domačinu, vodilna mesta nam in če bode kaj ostalo, potem pa pokličemo tujerodca če ga bo treba, ki bode tako delal, kakor bomo mi poveljevali. Naroda se tedaj oklenimo in delujmo tesno z njim, organizirajmo so na narodni, strokovni podlagi. S tem zajezimo tudi vhod tujemu življu, tuji konkurenci. Tako delajo danes narodni socijalisti v vseh državah. Zakaj so se ločili v Italiji, Franciji, Čehoslovaški republikah socijalisti od internacionale in zakaj jo naši socijalisti tako zagovarjajo in se borijo za njo? Namen je pač razviden. Pomagajo tujerodcu do kruha, pri tem pa odvzamejo domačinu najboljše mesta. Kadar bodo Nemci poklicali Slovence v svojo deželo in jim izročili ravnateljska mesta, tedaj storimo to tudi mi. Proč tedaj z internacijo, izrabljanjem socijalizma in demokratizma, državi in lastnim tovarišem v škodljive namene. Da pa lahko udeležujemo svoj program in dosežemo svoje cilje, treba je izobrazbe v vsakem oziru. Vstopajmo v organizacije, ki razširjajo znanost in vedo, kojih voditelji in sodrugi so ob ednem tudi odgojitelji.

Tovariš Seljak prinaša pozdrave tovarišev iz Trsta in se obrača na organizacijo, da se ta potegne za šolanje njihovih otrok. Če so že gmotno udarjeni in če že morajo stanoviti v barakah in železniških vozovih, vsaj njihovim otrokom naj se nudi poduk.

Tovariš Karba pozdravlja tovariše begunce. Ljubezen nas druži vse in njihova bel je tudi naša bol. Treba bi že bilo vendar enkrat vreči hujskače železničarje čez mejo in napraviti tako prostora tovarišem iz Trsta.

Tovariš Veronek spodbuja sodruge v Ptuj, posebno one iz tamošnje delavnice, naj se ne dajo begati po različnih laži-vesteh, koje tresijo naši naspotniki v svet, kakor razpustitev ptujske delavnice.

Predsednik Jarh se zahvali za pozdrave tržaških sodrugov in zatrjuje, da bo „Zveza“ vse ukrenila, da se izpolnijo njihove težnje.

Na to se voli pripravljalni odbor za ustanovitev podružnice Ptuj. Predsednik: Turin Viktor. Odborniki: Lenarčič Franc, Jenčič Anton, Brumen Anton, Tomšič F. Haladea Andrej, Černele Franc, Petrovič Franc, Kramberger in Konda.

Predsednik zaključil shod ob 13. uri.

Slovenski delavci!

Narodno-socijalna zveza je organizacija, ki deluje edinole za pravice delavstva. V svo-

bodni državi morajo biti tudi svobodni delavci. Delavstvo, ki je dosedaj služilo tujemu kapitalu, se mora osvoboditi in dobiti vse one pravice v javnem življenju, ki so jih dosedaj uživali le posamezni sloji. Narodno socijalna zveza, ki je že v stari Avstriji zastopala vedno le koristi slovenskega delavstva, hoče še naprej samostojno in neodvisno zastopati zahteve jugoslovanskega delavstva. Neodvisni od milosti in izkoriščanja kapitalističnih in drugih našemu delavstvu tujih strank, hočemo uveljaviti svojo moč v korist delavskih zahtev. Vsak, kdor živi od svojega lastnega dela, mora priti v naši svobodni domovini do besede. Kako naj zastopajo koristi našega delavstva ljudje, katerim je delavec samo sredstvo za dosego njihovih protinacionalnih in protidržavnih interesov?

Število članov Narodno-Socijalne Zveze narašča vedno bolj. Zato so tudi dolžnosti Zveze vedno večje. Treba je veliko denarnih sredstev, da se pomnoži narodno socijalni sklad, ki je na razpolago delavstvu v njegovih socijalnih bojih. Kolikor večji bo sklad, tem uspešnejši bo naš boj za pravice slovenskega delavstva.

Naj bo torej dolžnost slehernega poštenega Slovenca, da zbira prispevke za narodno-socijalni sklad. Slovensko delavstvo se mora osvoboditi brezdomovinske internacionale, ki uničuje državno in narodno misel slovenskega proletarijata.

Gospodarstvo.

O svinjski kugi.

Dr. Zavrnik.

Že v sestavku o svinjski rudečici sem omenil mnogo zavratnejšo svinjsko kugo. Ta se kaže v dveh oblikah, v prsnem oziroma pljučnem vnetju in vnetju prebavljalnega trakta, t. j. želodca in zlasti črev. Mislim tu prvo obliko.

Oni, ki svinje koljejo doma in mesarji so že gotovo opazili v pljučih kakor proso ali konopljeno seme debele trde gumbice, tudi večje ali manjše votlinice napolnjene z gnojem itd. To so že znaki svinjske kuge omenjene oblike. Povzročitelj bolezni tudi bacil ki je pa zelo žilavega življenja. Celó v distilirani vodi živi po 14 dni, ravnotako v gnoju tudi v globočini od 20 cm do čez 1 meter. Razširjeni so pa ti bacili povsod; so v zemlji, v vodi, v krmi in v prebavljalni cevi živali, torej tudi svinje, ne da bi morali povčeti izbruh bolezni. Da se slednje zgodi, so lahko različni vzroki, zlasti prehlad, slaba krma, slabi hlevi in slab zrak v njih. Ko je že enkrat bolezen izbruhnila, se prenese od živali na žival, ker mnogo zelo živih bacilov se izločuje z blatom in z izmečki pri kašljanju. Sploh je kašelj poleg slabe reje, že precej gotov znak bolezni.

Mnoge svinje že v mladosti neopazno prebolijo bolezen, se popravijo in se celo debelijo. Kal bolezni pa imajo v sebi. Če pridejo potem drugi vzroki zraven, kakor rudečica, ali varstveno cepljenje proti rudečici, se razvije bolezen v ostro obliko, ki je neozdravljiva. Zato se le prevečkrat zgodi, da zdravilno cepljenje na rudečico zbolelih svinj teh ne reši le radi tega, ker so svinje za-
jedno zbolele na svinjski kugi.

Če je enkrat svinjsko plemo oz. zarod okužen po svinjski kugi, ta itak izbruhne prej ali slej. Cepljenje protirudečici to vsikdar potrdi. To se opaža zlasti močno letos. To je tudi umevno. Zdravstvene razmere so bile med vojno slabe in odredbe so se prestopljale s vtihotapljanjem svinj s Hrvaškega, kjer je kuga stalna in odkoder se je zanesla v naš okraj, ki je bil nekdanje popolnoma prost in čist. Prav natančno se to vidi po tem, da najdemo izbruhe svinjske kuge ob cestah, po katerih so se gonile vtihotapljene svinje; so tudi slučaji, v katerih so zbolele najprej letos dokupljene hrvaške svinje in od katerih so se okužile domače. Glede cepljenja proti rudečici se more reči, da so s precejšnjo gotovostjo svinje, ki cep-